

OBSAH

1. ÚVOD.....	7
2. HLAVNÍ DEFINICE A ZÁKLADNÍ POJMY	10
2.1 Přehled historických souvislostí.....	16
2.2 Podrobné vymezení pojmu terorismu	19
2.3 Strategické trendy	22
3. LEGISLATIVA.....	24
3.1 Zbraně hromadného ničení a mezinárodní dohody	24
3.2 Chemické zbraně a Česká republika	25
3.3 Mezinárodní společenství v boji proti terorismu.....	26
3.3.1 Mezinárodní konference a sympozia.....	28
3.3.2 Národní konference a sympozia	29
3.4 Národní legislativa	30
3.5 Národní akční plán boje proti terorismu	31
4. CHEMICKÝ TERORISMUS	33
4.1 Současný stav a tendence vývoje	33
4.2 Kritická infrastruktura.....	34
5. PROSTŘEDKY CHEMICKÉHO TERORISMU	36
5.1 Chemické zbraně a otravné látky	36
5.1.1 Základní popis hlavních otravných látek.....	38
5.1.1.1 Nervově paralytické OL	38
5.1.1.2 Zpuchýřující OL	39
5.1.1.3 Všeobecně jedovaté OL	40
5.1.1.4 Dusivé OL	40
5.1.1.5 Dráždivé OL.....	41
5.1.1.6 Psychoaktivní OL.....	42
5.1.2 Nové trendy ve vývoji otravných látek	43
5.2 Nebezpečné chemické látky.....	43
5.2.1 Závažné chemické havárie	43
5.2.2 Chemické havárie s unikem chemické látky	45
5.2.3 Toxické látky.....	46
5.2.4 Hořlavé látky a výbušniny.....	47
5.2.5 Možnosti zneužití průmyslových toxických látek.....	49
5.2.6 Šíření oblaku plynů nebo par.....	52
5.2.7 Ochrana objektů a zařízení	53

5.2.8	Bezpečnostní listy nebezpečných chemických látek	53
5.2.9	Příklady nebezpečných chemických toxických látek	54
5.2.9.1	<i>Amoniak</i> NH_3	54
5.2.9.2	<i>Chlor</i> Cl_2	54
5.2.9.3	<i>Oxid siřičitý</i> SO_2	55
5.2.9.4	<i>Fosgen</i> $COCl_2$	55
5.2.9.5	<i>Metylizokyanát</i> C_2H_3NO	55
5.2.10	Závěry k chemickému ohrožení	56
5.2.11	Základní profil teroristů a jejich motivace	56
5.3	Scénáře chemického terorismu	58
5.3.1	Základní východiska pro tvorbu scénářů.....	58
5.3.2	Příklady scénářů chemického terorismu.....	58
5.3.3	Selhání zpravodajských, bezpečnostních a informačních služeb	60
5.4	Perspektivy vývoje chemického terorismu	62
6.	OCHRANA PŘED CHEMICKÝM TERORISMEM.....	63
6.1	Systém návazných opatření.....	63
6.1.1	Preventivní opatření	63
6.1.2	Represivní opatření.....	64
6.1.3	Ochranná opatření	64
6.1.4	Záchranná a likvidační opatření	64
6.2	Bezpečnostní a zpravodajské služby	65
6.3	Informovanost a příprava obyvatelstva.....	65
6.4	Osobní a rodinná příprava občanů	68
6.5	Integrovaný záchranný systém.....	69
6.5.1	Předchůdce integrovaného záchranného systému	69
6.5.2	Integrovaný záchranný systém v současné době	70
6.5.3	Úkoly a základní působení integrovaného záchranného systému	71
6.5.4	Typové plány mimořádných událostí.....	72
6.6	Ochrana osob.....	74
6.6.1	Detekce a identifikace nebezpečných látek	74
6.6.2	Varování obyvatelstva.....	75
6.6.3	Vyrozumění složek IZS	76
6.6.4	Individuální ochrana osob	77
6.6.5	Ochrana osob.....	78
6.6.6	Chemická kázeň	78
6.6.7	Improvizovaná ochrana	79
6.6.8	Kolektivní ochrana osob.....	80

6.6.9	Evakuace	81
6.6.10	Dekontaminace	83
6.7	Meteorologické podmínky	84
6.8	Nerovnost povrchu terénu a jeho pokrytost	85
6.9	Závěrečné shrnutí	85
7.	PŘÍLOHY	88
7.1	Stručná případová studie I (chemický terorismus)	88
7.2	Stručná případová studie II (chemická havárie)	90
7.3	Přehled současných českých ochranných masek	92
7.4	Doporučené způsoby chování osob při mimořádné události	93
7.5	Návrh informace pro obyvatelstvo (chemický terorismus)	96
8.	LITERATURA	98

20. století také zaznamenalo zrod chemických zbraní. První byly v období I. světové války masově nasazeny a způsobily nejen značné ztráty na životech, ale i nesmírné utrpení osob. Chemie a její produkty byly také využívány jako výslovných koncentračních táborech, nejznámější je znanou cyklolem B, který byl vyroben v posledním období světové války v chemické závodech v Kolíně.

V průběhu 20. století byly chemické zbraně masově nasazeny v několika známých případech. Jednak byly chemické zbraně masově použity v období I. světové války. Dále to bylo použití chemických zbraní falšnickou brigádou proti Habsburské monarchii 30. let minulého století. Značné rozsáhlé použití chemických látek bylo uskutečněno americkou armádou během vietnamské války v 50. a 70. letech 20. století. Důsledky použití chemických zbraní, otravných látek v nebezpečných toxických látek jsou ve Vietnamu významně počítány jako do dnešních dnů – mnoho tam točte látek bylo zároveň použito nejen proti lidem a hospodářským zvířatům, ale obecně proti fungujícímu ekosystému (nejznámější je případ Orange Agent). Tímto významným konfliktem 20. století bylo použití chemických zbraní během irácko-íránské války v 80. letech 20. století. Zajímavé na tom je, že chemické zbraně byly použity jednostranně jen iráckou armádou. V tomto období došlo také k použití chemických zbraní vůči bezbrannému civilnímu obyvatelstvu ve městě Halabá v roce 1988.

20. března 1995 došlo k použití sarinu při chemické útok vůči civilnímu obyvatelstvu v tokajském metru, kde bylo 12 osob usmrceno a dalších více 5400 osob bylo různým způsobem zasaženo. Tento zákeřný chemický útok připravila a provedla japonská náboženská sekta „Najvyšší pravda Om“ ve vlastní zemi a proti vlastním obyvatelům. Útokem je všeobecně považována za velký předěl, kdy se možnost použití chemických zbraní v arzenálech v teroristickém duchu stala hrozbou a hranou skutečnosti. Podrobně tuto událost popisuje zahraniční literatura a některé podrobné případové studie byly publikovány v České republice (podrobnosti jsou uvedeny v části Literaturní).

Z historie lidstva je známa velká řada závažných průmyslových havárií, umocně z nich byly podrobně popsány firmami případových nebo rozlištových studií v českém odborném tisku. Tyto nechtěné události by se mohly stát do značné míry inspirativními pro některé teroristické skupiny nebo nepřátelsky usměřené jedince. Proto byla v této příloze věnována náležitá pozornost. Značné škodě možnosti a kreativita teroristů či povstanců nebo nepřátelsky směřujících jedinců může vytvořit mnoho divokých a odlišných teroristických scénářů reálné proveditelného chemického terorismu ze znalostí především průmyslových toxických látek. Vždyť mnohá z nich jako cizka, fosgen a kyanovodík byly používány masově v průběhu první světové války jako náplně